

ТИМЧАСОВА СПЕЦІАЛЬНА КОМІСІЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

з питань захисту майнових та немайнових прав
внутрішньо переміщених та інших осіб, постраждалих
внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти
України

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

04 грудня 2024 року

Р І Ш Е Н Н Я

Про діяльність Вінницької обласної військової адміністрації та органів місцевого самоврядування Вінницької області щодо задоволення потреб внутрішньо переміщених осіб та ефективність витрачання бюджетних коштів на ці цілі

Через повномасштабне вторгнення в Україні багато людей були вимушені залишити свої домівки та змінити місце проживання. З перших днів повномасштабного вторгнення Російської Федерації Вінницька область стала транзитною та почала здійснювати розміщення внутрішньо переміщених осіб. З 24 лютого 2022 року до травня щодня транзитом приймалося близько 15 тис. осіб, а розміщено – понад 600 тис. осіб.

Станом на сьогодні в області офіційно зареєстровано 146 324 внутрішньо переміщені особи, з них: чоловіків – 55 903; жінок – 90 421; дітей – 38 519; осіб з інвалідністю – 6 618; пенсіонерів – 25 884; осіб працездатного віку – 65 158; осіб, що потребують працевлаштування – 4 242; малозабезпечених сімей – 1 833; багатодітних сімей – 346.

У зв'язку з цим, одним із головних завдань обласної військової адміністрації в умовах воєнного стану є створення належних умов для комфортного перебування внутрішньо переміщених осіб на території області, що включає в себе заходи по допомозі у працевлаштуванні, соціальному захисті, забезпеченні житлом, задоволенні інших потреб тощо.

Тимчасова спеціальна комісія Верховної Ради України з питань захисту майнових та немайнових прав внутрішньо переміщених та інших осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України (далі – Комісія) листом від 15 вересня 2024 року № 04-82/6-2024/200309 запропонувала Вінницькій обласній військовій адміністрації надати інформацію про програми, пов'язані з підтримкою внутрішньо переміщених осіб, що діють у Вінницькій області, інформацію по працевлаштуванню та забезпечення внутрішньо переміщених осіб соціальними послугами тощо.

Вінницька обласна військова адміністрація листом від 01 жовтня 2024 року № 01.01-23/7687 повідомила Комісію про наступне.

В області затверджено Цільову програму соціального захисту населення Вінницької області на 2022–2026 роки (далі – Цільова програма). Пунктом 1

заходів Цільової програми передбачено забезпечення інтеграції, соціальної підтримки, соціальної адаптації, самореалізації, інформування та захисту пільгових категорій населення, зокрема внутрішньо переміщених осіб. Відповідно до Цільової програми на 2023 та 2024 роки передбачено 60,0 тис. грн для сприяння та здійснення заходів з інтеграції, соціальної підтримки, соціальної адаптації, самореалізації, інформування та захисту внутрішньо переміщених осіб, а також громадськими об'єднаннями, однак кошти не виділялись.

Наказом начальника обласної військової адміністрації від 04 серпня 2023 року № 1062 затверджено Обласну цільову програму підтримки внутрішньо переміщених осіб на 2023–2027 роки. На заходи вказаної Програми у 2023 році кошти не виділялись. При цьому, на 2024 рік передбачено – 100,0 тис. грн для проведення інформаційно-просвітницьких заходів.

Варто зазначити, що допомогу на проживання внутрішньо переміщеним особам відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 20 березня 2022 року № 332 «Деякі питання виплати допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам» у розмірі 2 та 3 тис. грн щомісячно станом на 01 вересня 2024 року отримали 19 987 осіб на суму 69,8 млн грн.

Щодо кількості осіб, які отримали компенсацію за безоплатне розміщення внутрішньо переміщених осіб відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 19 березня 2022 року № 333 «Про затвердження Порядку компенсації витрат за тимчасове розміщення (перебування) внутрішньо переміщених осіб» (програма «Прихисток») повідомлено, що у Вінницькій області у вересні 2024 року усіма територіальними громадами прийнято 1805 заяв для виплати компенсації власникам, які безоплатно розмістили внутрішньо переміщених осіб. Відповідно до поданих заяв загальна сума компенсації становить 2,2 млн грн.

Стосовно заходів, які вживаються на обласному рівні для вирішення проблем внутрішньо переміщених осіб (забезпечення житлом, кредитування, працевлаштуванням, задоволення інших потреб внутрішньо переміщених осіб) Вінницька обласна військова адміністрація повідомила Комісію про наступне.

Наказом начальника обласної військової адміністрації від 05 червня 2024 року № 378 «Про внесення змін до наказу начальника обласної військової адміністрації від 07 листопада 2023 року № 1363» затверджено обласний перелік місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб. Наразі в області функціонує 60 місць тимчасового проживання, в яких розміщено 2 151 внутрішньо переміщену особу. Кількість вільних місць станом на 23 вересня 2024 року становить 324 ліжко-місця.

Комісія звернула увагу на те, що 35 місць тимчасового проживання - частково відповідають мінімальним вимогам встановлених Порядком функціонування місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 1 вересня 2023 року № 930, для місць тимчасового проживання.

На основі опитування банків щодо оформлення іпотечних угод за програмою «ЄОселя» встановлено, що станом на 24 вересня 2024 року 11 662 українські родини взяли кредити на придбання житла на загальну суму 18 537 млн

грн. У Вінницькій області видано 609 кредитів на суму 960 млн грн.

Внутрішньо переміщені особи отримали у 2024 році 5 кредитів на 9 млн грн на придбання житла (вторинний ринок житлової нерухомості). Кредитування внутрішньо переміщених осіб у Вінницькій області здійснено АТ «Ощадбанк» (2 кредити на 3 млн грн) та АБ «Укргазбанк» (3 кредити на 6 млн грн).

За інформацією, наданою органами місцевого самоврядування, фонди житла для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб створено в міських територіальних громадах (м. Вінниця, м. Тульчин, м. Ямпіль) та у Дашівській селищній громаді.

Так, загалом по Вінницькій області:
загальна площа наявного фонду житла для тимчасового проживання становить 4492,6 м²;

загальна кількість житлових приміщень наявного фонду для тимчасового проживання – 17 приміщень;

на обліку громадян, які потребують надання житлового приміщення з фондів житла для тимчасового проживання, перебуває 430 внутрішньо переміщені особи;

забезпечено житлом з фондів житла тимчасового проживання 183 внутрішньо переміщені особи.

У багатьох громадах області затверджено та діють програми соціально-економічного розвитку, в яких одним із пунктів виконання є підтримка внутрішньо переміщених осіб, зокрема і вирішення їх житлової потреби:

- у Ладизинській міській територіальній громаді відповідно до «Міської комплексної програми підтримки внутрішньо переміщених осіб на території Ладизинської ТГ» шляхом реконструкції наявних жилих приміщень, а також переобладнання нежилых приміщень у жилі обладнано 6 житлових приміщень загальною площею 3,251 тис. м² у фонд житла для тимчасового проживання ВПО. Наразі в цих приміщеннях проживають 133 ВПО;

- у Козятинській міській територіальній громаді відповідно до «Місцевої Програми забезпечення житлом для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб на 2021–2023 роки» придбано 1 житловий будинок для тимчасового проживання загальною площею 52,5 м² та забезпечено житлом 1 сім'ю із 4 внутрішньо переміщених осіб, які потребували поліпшення житлових умов;

- у Тульчинській міській територіальній громаді відповідно до «Програми підтримки населення на території Тульчинської міської територіальної громади «Турбота»» придбано житлове приміщення – житловий будинок загальною площею 92 м² та забезпечено житлом багатодітну сім'ю ВПО (8 осіб). Робота у цьому напрямку продовжується.

Варто зазначити, що міжнародною організацією з міграції у 2024-25 роках реалізується на території Вінницької області спільний проєкт у сфері забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб та вразливих мешканців у Ладизинській, Агрономічній, Хмільницькій територіальних громадах.

16 лютого 2024 року підписано Меморандуми про співпрацю з

імплементатії проєкту «Покращення житлових умов внутрішньо переміщених осіб на Сході України» між Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України, Міжнародною організацією з міграції, Вінницькою обласною військовою адміністрацією та відповідними громадами. На Вінниччині буде збудовано 18 житлових об'єктів на 432-447 квартир.

У Вінницькій області УВКБ ООН реалізовує проєкт з забезпечення довготривалим соціальним житлом внутрішньо переміщених осіб. В рамках цього проєкту буде здійснено переобладнання приміщення площею 460 м² в с. Шипинки в гуртожиток для ВПО на 14 квартир.

Необхідно відзначити, що 04 червня 2024 року було підписано Меморандум про співпрацю між Вінницькою обласною військовою адміністрацією та Вінницькою обласною організацією Товариства Червоного Хреста України. Меморандум передбачає координацію дій та створення спільних проєктів для допомоги офіційно працевлаштованим внутрішньо переміщеним особам, а також турботу про психічне здоров'я та задоволення психосоціальних потреб учасників проєкту.

В області реалізується Проєкт «Перезавантаження: розширення можливостей для працевлаштування» за підтримки Іспанського Червоного Хреста, який спрямований на покращення умов пошуку роботи для людей, які бажають пройти перекваліфікацію чи здобути нову професійну освіту.

Протягом березня – травня 2024 року у 5 територіальних громадах області - це Вінницькій, Ямпільській, Могилів-Подільській, Ладизинській та Мурованокуріловецькій, проведено ряд інформаційних сесій, семінарів, професійних курсів, індивідуальних консультацій, різних тренінгів, участь в яких взяли майже 300 осіб. В результаті проведеної роботи 46 осіб з числа ВПО працевлаштувалися.

Окрім того, в рамках Проєкту здійснюватиметься грантова підтримка мікробізнесу. У межах цього конкурсу домогосподарства ВПО і місцевого населення можуть отримати мікрогранти на власний бізнес. Всього буде підтримано 60 найкращих бізнес-ідей, кожна з яких отримає до 100 тис. гривень.

05 червня 2024 року за участю представників Червоного Хреста, обласної військової адміністрації, обласного центру зайнятості та Донецького національного університету проведено експертну оцінку 42 бізнес-планів від учасників – це лише 1 етап конкурсу. В результаті підтримано 29 проєктів на загальну вартість 8,2 млн грн, з них кошти Червоного Хреста – 2,9 млн грн, інші джерела – 5,3 млн грн. Також планується додатково створити понад 20 нових робочих місць. Перенавчання із числа внутрішньо переміщених осіб за короткотерміновими курсами на базі закладів професійної (професійно-технічної) освіти за II квартал 2024 року пройшли 15 осіб.

В Вінницькій області постійно проводиться моніторинг здійснення соціальної роботи із сім'ями внутрішньо переміщених осіб. За оперативними даними надавачами соціальних послуг Вінницької області протягом I півріччя 2024 року охоплено соціальними послугами 4720 сімей внутрішньо переміщених осіб (в них – 2480 дітей). Їм надано соціальні послуги інформування (4 040 сімей),

консультування (1 361 сім'ї), соціального супроводу сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах (23 сім'ї), екстреного (кризового) втручання (4 сім'ї) та інші (126 сімей).

Варто відзначити, що територія Вінницької області із-за віддаленості від зони бойових дій залишається привабливою при прийнятті переселенцями рішення про переміщення. Тому сьогодні як і раніше гостро стоїть проблема як у збільшенні кількості місць тимчасового проживання, покращені у них житлових умов, так і у створенні додаткових фондів житла для проживання ВПО.

Під час виїзного засідання Комісії у м. Хмельницькому, яке відбулося 23 жовтня 2024 року членами Комісії було обговорено також інші проблемні питання, що стосуються захисту прав і гарантій на мінімальну допомогу та задоволення базових потреб внутрішньо переміщених осіб.

За результатами розгляду зазначеного питання Комісія **вирішила**:

1. Інформацію Вінницької обласної військової адміністрації та органів місцевого самоврядування Вінницької області, надісланих на адресу Комісії, взяти до відома.

2. Запропонувати Вінницькій обласній військовій адміністрації:

2.1. посилити роботу щодо формування фондів житла для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб, проведення інвентаризації об'єктів нерухомості та визначення наявних приміщень, що можуть бути приведені до придатного для проживання стану, а також забезпечення внутрішньо переміщених осіб доступним житлом з урахування потреб, спроможностей та критеріїв вразливості, в т.ч. з використанням механізмів державно приватного партнерства;

2.2. визначити резерв місць тимчасового проживання для розміщення евакуйованих внутрішньо переміщених осіб в т.ч. під час обов'язкової евакуації в примусовий спосіб дітей з їх батьками, особами, які їх замінюють, або іншими законними представниками в умовах воєнного стану, а також довести кількість ліжко-місць та приміщень резерву до військових адміністрацій тих областей, звідки здійснюється евакуація;

2.3. з метою покращення умов проживання та забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб на території Вінницької області протягом місяця провести комплексний моніторинг місць тимчасового проживання (далі - МТП) та інших об'єктів, в яких розміщені внутрішньо переміщені особи, а саме: моніторинг стану, облаштування, кількості мешканців та вільних ліжко-місць у МТП та інших об'єктах, в яких розміщені внутрішньо переміщені особи, які не увійшли до переліку місць тимчасового проживання ВПО згідно з постановою

Кабінету Міністрів України від 1 вересня 2023 р. № 930, та проінформувати Комісію про:

- поточний стан об'єктів, включаючи умови проживання, безпеку, доступність медичних та соціальних послуг;
- виявлення кількості мешканців та наявних вільних ліжко-місць для планування розміщення нових внутрішньо переміщених осіб;
- визначення потреб у модернізації та облаштуванні відповідних об'єктів для приведення їх у відповідність до вимог Порядку функціонування місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 вересня 2023 р. № 930;
- визначення стану дотримання вимог пункту 7 Порядку функціонування місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 вересня 2023 р. № 930 щодо укладення (наявності) договорів користування приміщеннями місця тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб з мешканцями МТП;
- визначення стану облаштування МТП засобами безперешкодного доступу для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, включаючи місця загального користування, санітарно-гігієнічні приміщення та приміщення, у яких облаштовані ліжко-місця;

2.4. у разі виявлення за результатами моніторингу, проведеного відповідно до пункту 2.3. цього рішення, об'єктів нерухомості, відремонтованих (модернізованих, реконструйованих, побудованих) за кошти міжнародних або національних гуманітарних, благодійних організацій для забезпечення проживання внутрішньо переміщених осіб, які не включені до переліку місць тимчасового проживання ВПО згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 1 вересня 2023 р. № 930, розглянути можливість здійснення заходів щодо включення таких об'єктів до переліку місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб та забезпечення безоплатного їх проживання;

2.5. за результатами моніторингу, проведеному згідно пункту 2.3. цього рішення Комісії, розробити комплекс заходів щодо покращення умов проживання в МТП та інших об'єктах, в яких розміщені внутрішньо переміщені особи, які включатимуть:

- забезпечення необхідного рівня матеріально-технічного облаштування;
- підвищення рівня доступності медичних, освітніх та соціальних послуг;
- забезпечення правової підтримки та інформування внутрішньо переміщених осіб щодо їх прав та обов'язків;

- впровадження механізмів регулярного контролю та звітності щодо стану відповідних об'єктів;

- розселення внутрішньо переміщених осіб у інші МТП, що відповідають вимогам Порядку функціонування місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 вересня 2023 р. № 930, або надання житла з фондів тимчасового проживання чи соціального житла;

- забезпечення укладення (наявності) договорів користування приміщеннями місця тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб з мешканцями МТП;

- облаштування МТП засобами безперешкодного доступу для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, включаючи місця загального користування, санітарно-гігієнічні приміщення та приміщення, у яких облаштовані ліжко-місця;

2.6. розглянути можливість підготовки програми відшкодування відсотків по житловим кредитам для внутрішньо переміщених осіб, які мешкають на території Вінницької області (з огляду на те, що у Обласній цільовій програмі підтримки внутрішньо переміщених осіб на 2023-2027 роки, затвердженою наказом начальника обласної військової адміністрації від 04.08.2023 № 1062, відсутні відомості по реалізації програм кредитування житла);

2.7. забезпечити належне інформування громадян України про місця тимчасового проживання для внутрішньо переміщених осіб, їх розташування, кількість вільних місць, стан об'єктів в тому числі шляхом розміщення на сайті обласної військової адміністрації інтерактивної мапи з інформацією про ці об'єкти;

2.8. здійснити оцінку потреб ВПО та приймаючих громад Вінницької області у сфері зайнятості і працевлаштування, провести аналіз стану виконання та оцінку ефективності реалізації місцевих програм у сфері зайнятості і працевлаштування та забезпечити їх оновлення з урахуванням результатів оцінки потреб ВПО та приймаючих громад, включаючи заходи з посилення співпраці з місцевими підприємствами та навчальними закладами, щоб забезпечити внутрішньо переміщених осіб актуальними на ринку праці навичками, враховуючи особливості економічного профілю регіону;

2.9. здійснити аналіз стану виконання постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку надання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів» від 05 квітня 2017 року № 268, (далі- Порядок) щодо отримання внутрішньо переміщеними особами, які не досягли 18 років (повноліття), статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів у Вінницькій області, посилити організаційну

та методичну роботу серед посадових осіб органів опіки та піклування щодо неприпустимості вимагання документів, не передбачених Порядком, для надання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів, провести інформаційно-роз'яснювальну роботу серед батьків та законних представників дітей, які постраждали внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів, щодо порядку надання відповідного статусу;

2.10. вжити заходів реагування щодо забезпечення внесення до переліку місць тимчасового проживання Вінницької області МТП на базі Комунального некомерційного підприємства "Могилів-Подільський дитячий легеневий тубсанаторій Вінницької обласної ради" (вул. Академіка Заболотного, 4-а, м. Могилів-Подільськ Вінницької області) Комунального некомерційного підприємства "Могилів-Подільський дорослий легеневий тубсанаторій Вінницької обласної ради" (просп. Незалежності, 62, м. Могилів-Подільськ Вінницької області) шляхом прийняття їх у комунальну власність Могилів-Подільської міської ради;

2.11. Вжити заходів щодо забезпечення вселення евакуйованих внутрішньо переміщених осіб, які потребують постійного стороннього догляду, до модульного містечка, переданого за підтримки Міністерства закордонних справ Республіка Чехія, що знаходиться на території Вороновицького психоневрологічного інтернату (вул. Якова-Гальчевського, буд. 24, смт. Вороновиця Вінницької області).

3. Рішення Комісії надіслати Першому заступнику начальника Вінницької обласної військової адміністрації для вжиття заходів належного реагування та повідомлення Комісії про результати виконання цього рішення.

Голова Комісії

П. Фролов

Секретар Комісії

С. Вельможний

